

Inkludering i dans

Tekst: Anette Sture Iversen

Foto: Per Rutledal

Inkludering i dansekunstfeltet er avhengig av en inkluderende praksis i hele utdanningsløpet, gjennom fleksible vilkår og en utvidet forståelse av begrepene dans og danser.

12. mai 2024 arrangerte Kristine Nilsen Oma i samarbeid med SANS, en visning og samtale knyttet til inkludering av funksjonsnedsatte i dansekunsten. Visningen var satt sammen av deler fra Omas arbeid med serien aktivistiske koreografier kalt Karantena #millions-missing. Dialogen som etterfulgte tok utgangspunkt i spørsmålet: «Hvordan kan funksjonsnedsatte dansekunstnere jobbe på samme vilkår som funksjonsnormative?»

Kristine er utdannet fra Trinity Laban i England og Victorian College of the Arts i Australia, og jobbet som koreograf i flere tiår før hun ble diagnostisert med ME for ca. 13 år siden. Etter det har sykdommen preget hennes arbeidskapasitet i så stor grad at hun ser behov

for en endring i betingelsene for funksjonsnedsatte i kunstfeltet. For at kunstnere med funksjonsnedsettelse skal kunne være representert i feltet, må vi akseptere de premisene som er nødvendige for at de skal kunne delta. Det kan f.eks. være andre krav til tidsrammer, fremdriftsplan, antall visninger osv. Dette ble utgangspunkt for samtalen etter visningen.

I det lille studio Gartneriet, i Oslo, som tilhører dansekunstner Ane Smørås, var ni publikummere fysisk til stede og deltakende i visningen. I tillegg var det noen deltakere på Zoom, blant dem dansekunstner Elen Øyen, som er medlem i Inclusive Dance Company i Trondheim og skulle delta i samtalen. Elen og Kristine startet samtalen og åpnet deretter opp for spørsmål/kommentarer fra publikum.

Liggende lytting

I visningen ble synssansen raskt fjernet hos de ni tilskuerne i det de fikk beskjed om å legge seg ned på matter som var lagt radvis i rommet, og med sovemasker foran øynene. Begrepet visning fikk på den måten ny og utvidet betydning. Det vi opplevde på mattene var først og fremst å lytte, og sanse: til Kristines stemme og tekst fra noe som kunne minne om en

logg relatert til det å leve med ME-sykdom, i tillegg til dansernes pust og bevegelse gjennom rommet, svikten i gulvet, varmen i det solfylte studio, og vår egen kropp i rommet i øyeblikket. Mange av deltakerne fremhevet i samtalen etterpå at formen på visningen var behagelig og spennende på samme tid. Formen speilet både tematikken (det horisontale livet) og implikasjoner for en annen type dansekunst eller scenekunst.

Pedagogisk intensjon

Kristine ga selv uttrykk for at hennes kunstneriske intensjoner har endret seg etter hvert som sykdommen har utviklet seg, og at ambisjonene må ses i relasjon til et slags opplysningsprosjekt om hvordan det er å leve med sykdommen ME, for mennesker generelt, men især for en dansekunstner som har fått sin evne til å utøve dans slik hun gjorde tidligere, sterkt redusert. Kunsten får på den måten en pedagogisk intensjon ved å ha som mål å gi publikum både økt kunnskap og en slags kroppslig erfaring av tema. Den reduserte fysiske utfoldelsen av dansen erstattes delvis av en høyst tilstedeværende stemme, og ord som manifesterer danserens indre liv.

Når blir bevegelse dans?

I løpet av samtalen etter visningen ble det snakket særlig om at et inkluderende kunstfelt er et slags sluttprodukt som er avhengig av en inkluderende praksis i hele utdanningsløpet: fra skole, kulturskole og private ballettskoler, til høyere utdanning og støtteordninger. Og for å jobbe inkluderende må vi også utvide de estetiske idealene vi tradisjonelt sett, og fortsatt i stor grad, forbinder med dans. I tillegg til vår forståelse av hva dans er/kan være. Når blir en bevegelse dans? Og når er det vi føler at vi danser? Dette er relevante spørsmål å stille for å utvide vårt syn på dansen og danseren.

SANS takker Kristine Nilsen Oma for at vi ble invitert til å samarbeide om dette fine arrangementet. Vi har tidligere blant annet arrangert kurs for lærere med Parable Dance (UK) om inkluderende praksis, og samarbeidet med PRODA, SKUDA og NoDa om pedagogseminaret "Inkluderende danseundervisning". Vi er inspirert, og tar problemstillingen med videre i vårt arbeid!

Dansere: *Kristine Nilsen Oma, Emilie Dahlen og Kristina Høydal.*
 Skapende kurator: *Per Rutledal*
 Co produsent: *Charlotte Faaberg-Johansen v/Syv Mil*
 Dansende bidragsyter i prosessen: *Grethe Mikaelson og Morten Brun*

Prosjektet er stadig i utvikling og kan tilpasses de fleste formater og anledninger som setter søkelyset på funksjonshemmedes menneskerettigheter med mer.

For mer informasjon kan du ta kontakt direkte med koreograf *Kristine Nilsen Oma* på e post: kristinenilsenoma@gmail.com